

Режим доступу: http://dsr.univ.kiev.ua/upload/iblock/545/5.20.-transformerna-informatsiyna-tekhnologiya-vdoskonalennya-rukhovoyiaktivnosti-v-normi-ta-patologiyi-_kompleks-ptar.pdf \

5. Кластеризація даних з використанням теорії можливостей / В. С. Касьянюк, Л. М. Малютенко // Наукові записки НаУКМА. Комп'ютерні науки. - 2013. - Т. 151. - С. 43-48. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAkn_2013_151_10
6. Заславський В.А. Принцип різнотипності та особливості дослідження складних систем з високою ціною відмови // Вісник Київського університету. Серія: фізико-математичні науки. – К., 2006. – Вип. 1
7. Чуйко В.Л., Заславський В.А. Принцип різнотипності (Методологічний зміст). Історія логіки ХХ століття К., 2016 --С 307- 310

УДК618.173-06:616.1-085.356:577.164.3

УРАЖЕННЯ ОРГАНІВ-МІШЕНЕЙ ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІЙ ГІПОЕСТРОГЕНОМІЇ: ЗАХИСНІ ЕФЕКТИ ДЕЯКИХ БІОФЛАВОНОЇДІВ

- **Н.А. Горчакова**, д. мед. н., проф. каф. фармакол. та клініч. фармакол.
В.П. Риженко, к. біолог. н., асист. каф. мед. та фармацевт. інформатики і новітніх технологій
І.Ф. Беленічев, д. біолог. н., проф., зав. каф. фармакол. та мед. рецептури з курсом нормальної фізіології
І.П. Варавка, к. мед. н., директорка комунального закладу
П.А. Варванський, зав. відділ. фармакол. комунального закладу «Запорізький медичний фаховий коледж» запорізької обласної ради
К.І. Беленічев, викладач комунального закладу «Запорізький медичний фаховий коледж» Запорізької обласної ради
О.М. Кучковський, к. біолог. н., ст. викл. каф. фармакол. та мед. рецептури з курсом нормальної фізіології
А.І. Дорошенко, д. фіз. виховання та спорту, проф., зав. каф. фіз. реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я
О.В. Клименко, к. мед. н., доц. каф. фармакол.
- *Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця, м. Київ
Запорізький державний медичний університет
КЗ «Запорізький медичний фаховий коледж» ЗОР*

Вступ. У клімактеричний період, незважаючи на його фізіологічність, відбуваються стійкі молекулярно-біохімічні зміни, що призводять не тільки до згасання репродуктивної функції жінки, але й до погіршення якості її життя. У період клімаксу на тлі гіпоестрогенемії при наявній вегетативній дисфункції, підвищеній тривожності, когнітивних порушеннях підвищується ризик серцево-судинних патологій та їх несприятливих наслідків. Застосування гормональної замісної

терапії у жінок із гіпоестрогенемією підвищується ризик розвитку тромбоемболій, ІХС, інфарктів міокарда, інсультів. Крім того, встановлено, що замісна гормональна терапія не має належного впливу на когнітивні порушення у жінок у період перименопаузи та менопаузи та поєднується з ризиком розвитку серйозних побічних ефектів. Останнім часом набули розвитку фітоестрогени, застосування яких призводить до зниження побічних ефектів замісної терапії, а також призводить до появи кардіо- та нейропротективної дії. Нашими дослідженнями було встановлено значну антиоксидантну, нейропротективну та антиеджингову активність у ряду біофлавоноїдів, з яких найбільш перспективними виявилися *Catechin 3-gallate*, *Procyanidin B2* і *Catechin hydrate*.

Мета дослідження – вивчення нейропротективної, антиоксидантної, антиапоптичної активності *Procyanidin B2* у щурів з експериментальною гіпоестрогенемією.

Матеріали та методи дослідження. Досліди проведені на 30 аутбредних білих нелінійних самках щурів, масою 220-240 г. і віком 4,5 міс., у яких моделювали гіпоестрогенемію 15-добовим підшкірним введенням VCD (4-vinylcyclohexene diepoxide; Sigma-Aldrich) у дозі 60 мг/кг. Потім протягом 28 днів експериментальним тваринам вводили Procyanidin B2 у дозі 0,1 мг/кг внутрішньочеревно на фоні внутрішньовагінального введення 17 β -E2 (0,1 мг/кг) у вигляді гелю. Референс групою служили експериментальні тварини з вагінальним введенням 17 β -E2 (0,1 мкг) і внутрішньочеревним введенням геністеїну (0,1 мг/кг) та група, яка отримувала лише 17 β -E2 (0,1 мкг). Після закінчення експерименту щурів тестували в установці відкрите поле (запис проводився за допомогою кольорової відеокамери SSC-DC378P (Sony, Japan), аналіз відеофайлу проводився за допомогою програмного забезпечення Smartv 3.0 (Harvard Apparatus, USA) і в крові визначали рівень прогестерону, естрадіол, а також білка S-100, нейронспецифічної енолази (NSE) методом ІФА. У гомогенаті головного мозку методом імуноблотингу визначали концентрацію білка теплового шоку 70 кДа (HSP70) та антиапоптичного білка bcl-2, а також спектрофлуориметричну концентрацію глутатіону. Результати дослідження оброблені з використанням статистичного пакета ліцензійної програми «STATISTICA® for Windows 6.0 (Stat Soft Inc., №AXXR712D833214FAN5).

Результати дослідження та їх обговорення. Моделювання VCH-гіпоестрогенемії призводило не тільки порушення гормонального статусу (зниження прогестерону і, особливо естрадіолу), але і ураження ЦНС. Так, у тварин контрольної групи реєструвалася підвищена тривожність, збудливість, чутливість і зниження здатності до дослідницької та пошукової діяльності. У крові тварин контрольної групи було виявлено достовірну активність маркера мембранної цілісності нейронів NSE у 12,8 разів, що вказує на розвиток суттєвої деструкції нейронів та білка S 100, що відображає активність астроцитарної глії, зміна якої є закономірною відповіддю нервової тканини на нейродегенеративні процеси (9,5 разів). У гомогенаті головного мозку було виявлено зниження

HSP70 (на 66% у цитозолі та на 60% у мітохондріях) bcl-2 (на 87% у цитозолі) та відновленого глутатіону (на 25% у цитозолі). Введення досліджуваних зразків біофлавоноїдів на фоні прийому 17 β -E2 призводило до достовірного підвищення рівня естрадіолу та прогестерону. У групах тварин, які отримували геністеїн і Procyanidin B2, спостерігалось зниження тривожності на тлі незмінності показників дослідницької активності. У крові тварин, які отримували додатково геністеїн та Procyanidin B2 знижувалися NSE та S 100 (у групі з 17 β -E2 змін не реєструвалося). Введення геністеїну і Procyanidin B2 на тлі 17 β -E2 призводило до підвищення концентрації в головному мозку відновленого глутатіону, bcl-2 і HSP70 (монотерапія 17 β -E2 не впливала на ці показники). Найбільш ефективним було застосування Procyanidin B2. Отримані результати свідчать про нейропротективний, антиоксидантний і антиапоптотичний ефект біофлавоноїдів, що вивчаються.

Висновок. Отримані результати підтверджують доцільність подальшого вивчення Procyanidin B2 з метою створення лікарського препарату для профілактики та лікування патологічних гіпоестрогенових станів, що виникають на тлі дефіциту естрогенів.

УДК 616-008.3:615.035.1

БІОРИТМИ ЛЮДИНИ ТА ЇХ ФАРМАКОЛОГІЧНА КОРЕКЦІЯ

- **В.В. Гнатюк**, д.мед.н., доцент, доцент каф. фармакол.
Н.О. Горчакова, д.мед.н., професор, професор каф. фармакол.
- *Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця, м. Київ*

Актуальність. Закон ритму є одним із основних законів життєдіяльності. Більше 900 фізіологічних функцій організму людини – температура тіла, частота пульсу, артеріальний тиск, концентрація гормонів та ін. мають добові та сезонні коливання. Доведено, що «злам» біоритмів є причиною інсомнії, ожиріння, виразкової хвороби, артеріальної гіпертензії, порушень репродуктивних функцій, злоякісних пухлин. Отже, фармакологічна корекція змінених біоритмів людського організму є актуальним питанням сучасної фармакології.

Мета роботи - визначити лікарські засоби, які мають хронофармакологічний ефект.

Матеріали та методи. Проведено аналіз наукових публікацій за період 2013-2023 роки на платформах Pub Med, Google Scholar, репозитаріях наукових та науково-педагогічних закладів України. Застосовані методи пошуковий, дедуктивний, контент-аналізу.